

HAROLD PINTER

„SENI LAIKAI“

Dviejų veiksmų pjesė

Piteriui Holui

Vertė Violeta Tauragienė

Vilnius, 1985

VEIKĖJAI

DILIS

KEIT

ANA

Visi pradėję penktąją dešimtį

Perstatytas fermos gyvenamasis namas.

Vidury – pailgas langas. Kairėje – miegamojo durys.

Dešinėje – paradinės durys.

Keletas moderniškų baldų.

Dvi sofos. Krėslas.

Ruduo. Vakaras.

PIRMAS VEIKSMAS

Blausus apšvietimas. Įžiūrime tris figūras.

DILIS susmukęs krėsle, nejuda.

KEIT susirangiusi ant sofos, nejuda.

ANA stovi prie lango, žiūri pro jį.

Tyla.

Prožektorius apšviečia DILĮ ir KEIT, rūkančius cigaretes.

ANA, blausiai apšviesta, palieka stovėti nejudėdama prie lango.

KEIT (*mąsliai*). Tamsu

(Pauzė.)

DILIS. Stora ar plona?

KEIT. Už mane pilnesnė. Rodos.

(Pauzė.)

DILIS. Tokia ji buvo anuomet?

KEIT. Rodos.

DILIS. Dabar gal ir nebe tokia.

(Pauzė.)

Ji buvo geriausia tavo draugė?

KEIT. O ką tai reiškia?

DILIS. Kas?

KEIT. Žodis „draugė“ ... kai atsigręži į praeitį... šitiek laiko prabėgo.

DILIS. Tu nebepameni, ką anuomet jautei?

(Pauzė.)

KEIT. Tai buvo labai seniai.

DILIS. Bet juk tu ją atsimeni. Ir ji tave atsimena. Kitaip, ko gi ji dabar čionai važiuotų?

KEIT. Tikriausiai todėl, kad mane atsimena.

(Pauzė.)

DILIS. Ar laikai ją geriausia savo drauge?

KEIT. Ji buvo vienintelė mano draugė.

DILIS. Geriausia ir vienintelė?

KEIT. Viena vienintelė.

(Pauzė.)

Kai turi ką nors tikrai vieną, negali sakyti, jog tai geriausia.

DILIS. Todėl, kad neturi su kuo palyginti?

KEIT. Mmm.

(Pauzė.)

DILIS (*šypsodamasis*). Ji buvo nepalyginama.

KEIT. O ne, jokių būdu.

(Pauzė.)

DILIS. Nežinojau, kad tu turėjai taip mažai draugių.

KEIT. Išvis neturėjau. Nė vienos. Išskyrus ją.

DILIS. O kodėl būtent ją?

KEIT. Nežinau.

(Pauzė.)

Ji buvo vagilė. Vogdavo daiktus.

DILIS. Iš ko?

KEIT. Iš manęs.

DILIS. Kokius daiktus?

KEIT. Visokius niekniekius. Apatinius baltinius.

(DILIS kikeną.)

DILIS. Tu jai priminsi šitai?

KEIT. O... nemanau.

(Pauzė.)

DILIS. Būtent šitai ir traukė tave prie jos?

KEIT. Kas?

DILIS. Na, kad ji buvo vagilė.

KEIT. Ne.

DILIS.

KEIT.

DILIS. Ar labai nori ją pamatyti?

KEIT. Ne.

DILIS. O aš noriu. Man bus labai įdomu.

KEIT. Kas?

DILIS. Žiūrėti į tave. Aš tave stebėsiu.

KEIT. Mane? Kodėl?

DILIS. Noriu pažiūrėti, ar ji nepasikeitė.

KEIT. Tikiesi mane stebėdamas tai pamatyti?

DILIS. Žinoma.

(Pauzė.)

KEIT. Aš vargiai ją beprisimenu. Beveik visiškai užmiršau.

(Pauzė.)

DILIS. Ar bent numanai, ką ji geria?

KEIT. Nė trupučio.

DILIS. Gal ji vegetarė.

KEIT. Paklausk jos.

DILIS. Per vėlu. Tu jau sutaisei troškinį.

(Pauzė.)

Kodėl ji neištekėjo? Žodžiu, kodėl ji neatsiveža savo vyro?

KEIT. Paklausk jos.

DILIS. Ar man pačiam reikės ją apie viską klausinėti?

KEIT. Gal nori, kad už tave aš ją išklausinėčiau?

DILIS. Anaiptol.

(Pauzė.)

KEIT. Ji be abejonės ištekėjusi.

DILIS. Iš kur žinai?

KEIT. Visos ištekėjusios.

DILIS. Tai kodėl neatsiveža savo vyro?

KEIT. Nejau?

(Pauzė.)

DILIS. Argi laiške ji minėjo savo vyrą?

KEIT. Ne.

DILIS. Kaip manai, koks jis? Žodžiu, už kokio vyriškio ji būtų galėjusi ištekėti? Šiaip ar taip juk ji buvo geriausia – vienintelė – tavo draugė. Turėtum numanyti. Koks žmogus jis galėtų būti?

KEIT. Nė trupučio nenumanau.

DILIS. Negi tau visiškai nesmalsu?

KEIT. Tu užmiršti. Aš ją pažįstu.

DILIS. Tu nesimatei su ja dvidešimt metų.

KEIT. O tu išvis nesi jos matęs. Šioks toks skirtumas.

(Pauzė.)

DILIS. Šiaip ar taip, troškinio užteks keturiems.

KEIT. Sakei, kad ji vegetarė.

(Pauzė.)

DILIS. Ar daug draugų ji turėjo?

KEIT. Na... rodos, pakankamai.

DILIS. Pakankamai? Ką reiškia pakankamai? Tu nė vieno neturėjai.

KEIT. Vieną.

DILIS. Ar tai pakankamai?

(Pauzė.)

Ji... turėjo daug draugų, tiesa?

KEIT. Šimtus.

DILIS. Ar sueidavai su jais?

KEIT. Rodos, tik ne su visais. Bet juk mudvi kartu gyvenom. Kartais pas mus apsilankydavo svečių. Su jais ir sueidavau.

DILIS. Su jos svečiais?

KEIT. Ką.

DILIS. Su jos svečiais. Jos draugais. Tu draugų neturėjai.

KEIT. Su jos draugais, taip.

DILIS. Su jais tu sueidavai.

(Pauzė.)

(Ūmai.) Judvi kartu gyvenot?

KEIT. Mmm?

DILIS. Judvi kartu gyvenot?

KEIT. Žinoma.

DILIS. Aš to nežinojau.

KEIT. Negi?

DILIS. Niekad man šito nesakei. Maniau, kad judvi tik pažįstamos.

KEIT. Taip ir buvo.

DILIS. Bet iš tikro judvi kartu gyvenot.

KEIT. Žinoma, gyvenom. O kaipgi kitaip ji būtų galėjusi vogti mano apatinius baltinius. Negi gatvėje?

(Pauzė.)

DILIS. Žinojau, kad vienu metu tu su kažkuo nuomojai...

(Pauzė.)

Bet nežinojau, kad tai buvo ji.

KEIT. Na, žinoma, ji.

(Pauzė.)

DILIS. Pagaliau – visa tai nesvarbu.

(ANA pasigręžia nuo lango ir, kalbėdama, eina prie jų, atsisėda ant antrosios sofos.)

ANA. Kiauras naktis prastovėdavom eilėse, per lietu, pameni? viešpatie švenčiausias, princo Alberto koncertų salė, Karališkasis operos teatras, kuo mes mitome? tik prisimink iki išnaktų aptarinėdavome tai, kas buvo, darydavome, kas mums patikdavo, žinoma, tuomet mes buvome jaunos, bet vis tiek, kokia ištvėrmė, o iš ryto – darbas, ir vakare vėl koncertas ar opera, ar baletas, juk nepamiršai? paskui važiuodavom autobuso viršuje Kensington Hai strytu, – o jau tie autobusų konduktoriai, – grįžusios namo, greičiau už degtukų ir prie dujinės viryklės, o tada, rodos, kiaušiniene, ar ne? kas ją kepdavo? abi, kikendamos ir plepėdamos, abi gūždamosi prie ugnies, pagaliau į lovą ir miegodavome, o rytą – lakstom, puldinėjam, galvotrūkčiais dūmiam į autobusą ir – darban; per priešpiečius Gryn Parke pasidalindavom visom savo naujienom, kramtydamos pačių pasidarytus sumuštinus, naivios mergaitės, naivios sekretorės; o tada vėl vakaras, ir vienas dievas težinojo, kiek jaudinančių akimirkų dar mūsų laukė, na, žodžiu, tai buvo grynai lūkesčiai, bausis nekantravimas, ir mes buvom tokios neturtingos, o būti neturtingas ir jauna, ir dar mergina Londone tuo metu... o tos mūsų aptiktos kavinės, juk buvo jos beveik uždaros, ar ne? kur rinkdavosi menininkai ir rašytojai, kartais dar aktoriai, o kai kur būdavo ir šokėjų, mes sėdėdavom užgniaužusios kvapą prie kavos puodelių, panarinusios galvas, kad niekas mūsų nematytų, kad netrikdytume, neblaškytume, ir klausydavomės, klausydavomės visų tų kalbų, visos tos kavinės, visi tie žmonės be jokios abejonės kūrybingi, kažin, ar visa ta tai tebėra? gal tu žinai? gal gali man pasakyti?

(Trumpa pauzė.)

DILIS. Į Londoną mes retai nuvažiuojam.

(KEIT atsistoja, nueina prie staliuko ir pila iš kavinuko kavą.)

KEIT. Taip, aš prisimenu.

(Į vieną puodelį ji kliūsteli pieno, įdeda cukraus ir paduoda jį ANAI. Juodą kavą paduoda DILIUI, paskui atsisėda su savo puodeliu.)

DILIS. Jūs geriate brendį?

ANA. Brendžio mielai išgerčiau.

(DILIS įpila visiems brendžio ir paduoda taureles. Pats su savąja taurele palieka stovėti.)

ANA. Klausykit. Kokia tyla. Ar čia visuomet taip tylu?

DILIS. Taip, čia gana tylu. Dažniausiai.

(Pauzė.)

Kartais gali išgirsti ošiant jūrą, jeigu gerai įsiklausysi.

ANA. Kaip išmintingai jūs pasielgėt, pasirinkę šitą nuošalų kampelį, ir kiek sveikos nuovokos bei drąsos jums reikia nuolatos gyventi šitokioje tyloje.

DILIS. Man, žinoma, dažnokai tenka išvažiuoti tarnybos reikalais. Bet Keit lieka čia.

ANA. Niekas, čia gyvendamas, nenorėtų kur toliau išvažiuoti. Aš nenorėčiau toliau išvažiuoti. Bijočiau toliau išvažiuoti, idant grįžusi nerasčiau namą išnykus.

DILIS. Idant?

ANA. Kas?

DILIS. Žodis „idant“. Seniai nesu jo girdėjęs.

(Pauzė.)

KEIT. Kartais einu pasivaikščioti prie jūros. Žmonių ten nedaug. Paplūdimis ilgas.

(Pauzė.)

ANA. Vis dėlto aš ilgėčiau Londono. Nors, žinoma, Londone aš buvau mergaitė. Mudvi abi buvom mergaitės.

DILIS. Gaila, kad anuomet aš judviejų nepažinojau.

ANA. Iš tikro?

DILIS. Taip.

(DILIS įsipila dar brendžio.)

ANA. Jūs turit nuostabią troškintuvę.

DILIS. Ką?

ANA. Norėjau pasakyti – žmoną. Labai atsiprašau. Nuostabią žmoną.

DILIS. Ana.

ANA. Turėjau omeny troškinį. Turėjau omeny jūsų žmonos kulinarinius sugebėjimus.

DILIS. Vadinasi, jūs ne vegetarė?

ANA. Ne. Anaipol.

DILIS. Taip, kaime reikia gerai maitintis, sočiai maitintis, kad sveikatos nepritrūktų, tas grynas oras... suprantat.

(Pauzė.)

KEIT. Taip, man patinka tie dalykai, aš mėgstu juos daryti.

ANA. Kokie dalykai?

KEIT. Na, žinai, tie.

(Pauzė.)

ANA. Nori pasakyti, tau patinka valgi virti?

KEIT. Taip, visa tai.

ANA. Mes netaisydavome itin rafinuotų valgių, neturėjome laiko, bet retkarčiais išsitroškindavom neįtikėtinai daug mėsos, viską sušlamšdavom, o paskui beveik visada sėdėdavom iki išnaktų skaitydamos Jeitsą.

(Pauzė.)

(Pati sau.) Taip. Retkarčiais. Beveik visuomet.

(ANA stojasi, eina prie lango.)

Ir dangus toks giedras.

(Pauzė.)

Ar įžiūrit tą plonytį šviesos ruoželį? Ten jūra? Ten horizontas?

DILIS. Jūs gyvenate visiškai kitokioje pakrantėje.

ANA. O, taip, visiškai kitokioje. Aš gyvenu vulkaninės kilmės saloje.

DILIS. Žinau.

ANA. Nejaugi?

DILIS. Esu ten buvęs.

(Pauzē.)

ANA. Man taip malonu čia būti.

(Pauzē.)

DILIS. Mažylei Keit smagu jus matyti, žinau. Ji turi mažai draugių.

ANA. Ji turi jus.

DILIS. Su niekuo ji nesusidraugavo, nors progų turėjo pakankamai.

ANA. Gal ji turi viską, ko trokšta.

DILIS. Jai trūksta smalsumo.

ANA. Gal ji laiminga.

(Pauzē.)

KEIT. Jūs kalbate apie mane?

DILIS. Taip.

ANA. Ji visuomet buvo svajotoja.

DILIS. Ji mėgsta ilgus pasivaikščiojimus. Visokius tokius dalykus. Jūs žinote. Susisiaučia į liempaltį. Eina sau takeliu, susikišusi rankas giliai į kišenes. Visokius tokius dalykus.

(ANA pasigręžia, kad pažvelgtų į KEIT.)

ANA. Taip.

DILIS. Kartais aš suimu delnais jos veida ir žiūriu į jį.

ANA. Iš tikrųjų?

DILIS. Taip, žiūriu į jį, laikydamas tarp delnų. Paskui jį lyg ir paleidžiu, atitraukiu rankas ir palieku jį plūduriuoti.

KEIT. Mano galva pakankamai tvirtai laikosi. Turiu ją ant pečių.

DILIS (*kreipdamasis į ANĄ*). Jos veidas ima ir nuplaukia šalin.

ANA. Ji visuomet buvo svajotoja.

(Pauzė.)

Kartais, kai vaikščiodavom parke, aš jai kartodavau: tu sapnuoji, tu sapnuoji, nubusk, ką tu sapnuoji? o ji, būdavo, atsigręžia į mane, brūkšteli ranka sau per plaukus ir žiūri į mane, tarytum aš būčiau dalis jos sapno.

(Pauzė.)

Kartą ji man pasakė: aš pramiegojau visą penktadienį. Ne, nepramiegojai, atsakiau jai, ką tu turi galvoje? Aš kiaurai pramiegojau visą penktadienį, nenusileido ji. Bet juk šiandien penktadienis, paaiškinau, visą dieną buvo penktadienis, o dabar penktadienio vakaras, tu nepramiegojai viso penktadienio... Pramiegojau, tvirtino ji, aš pramiegojau jį kiaurai, šiandien šeštadienis.

DILIS. Norit pasakyti, kad ji iš tikrųjų nežinojo, kuri buvo diena?

ANA. Nežinojo.

KEIT. Žinojau. Buvo šeštadienis.

(Pauzė.)

DILIS. Kuris dabar mėnuo?

KEIT. Rugsėjis.

(Pauzė.)

DILIS. Mes priverčiame ją galvoti. Mums reikia dažniau su jumis susitikti. Jūs darote jai sveiką įtaką.

ANA. Bet ji visuomet buvo žavinga draugė.

DILIS. Linksma pabendrauti?

ANA. Nuostabi.

DILIS. Graži pažiūrėti, nuostabi pažinti.

ANA. Ak, tos dainos. Mes išdainuodavom jas visas ligi vienos, nuolatos, vėlai vakare, sugulusios ant grindų, tas gražias senas dainas. Kartais aš žiūrėdavau jai į veidą, bet ji visiškai nejausdavo, kad aš į ją įsispitrėjau.

DILIS. Įsispitrėjot?

ANA. Ką?

DILIS. Žodis „įsispitrėjau„. Nedažnai jį girdžiu.

ANA. Taip, visiškai nejausdavo. Ją visą užvaldydavo daina.

DILIS. Toji „Graži pažiūrėti, nuostabi pažinti.“?

KEIT (*kreipdamasi į ANĄ*). Aš nežinau tos dainos. Negi mes ją dainuodavom?

DILIS (*dainuoja, kreipdamasis į KEIT*). Tu graži pažiūrėti, nuostabi pažinti...

ANA. Dainuodavom, žinoma, dainuodavom. Visas ligi vienos.

DILIS (*dainuoja*). Šviečia mėnulis, tu stovi viens...

ANA (*dainuoja*). Matau, kaip šukuoja plaukus...

DILIS (*dainuoja*). O ne, jie neatims to iš manęs...

ANA (*dainuoja*). O, kaip tu graži, tas žavingas šypsnyš...

DILIS (*dainuoja*). Viena moteris eina dėl manęs iš galvos. Ji atrodo tokia juokinga.

(Trumpa pauzė.)

ANA (*dainuoja*). Tu pavasario žadėtas bučinys.

DILIS (*dainuoja*). Ir vienąsyk ateis akimirka žavinga,
Kai atsivers širdis man tavo slėpinga.

(Trumpa pauzė.)

ANA (*dainuoja*). Nesvaigsta nuo šampano man galva,
Nuo vyno neužverda mano kraujas,
Tai pasakyk man, pasakyki, mylimoji,

DILIS (*dainuoja*). Kodėl aš nuo tavęs įsiliepsnoju.

(Pauzė.)

ANA (*dainuoja*). Mane paklausė, iš kur aš žinau,
Kad tikra mano meilė – tikra,

Ir aš nesvarsčiusi jiems atsakiau,
Jog kažkas va čia, pačiam viduje,
Sako, kad tai – tiesa.

DILIS (*dainuoja*). Kai užgęsta liepsnojus ugnis...

ANA (*dainuoja*). Kartais dūmai užplūsta akis.

(*Pauzė.*)

DILIS (*dainuoja*). Tuščios stotys vidurnaktį ir traukiniai...

(*Pauzė.*)

ANA (*dainuoja*). Parko sutemos, kai nuskambėjo varpai...

(*Pauzė.*)

DILIS (*dainuoja*). Besišypsanti Garbo ir rožių kvapai...

ANA (*dainuoja*). Švilpia kelneriai, kai užsidaro barai.

DILIS (*dainuoja*). O kaip prikibus tavo šmėkla...

(*Pauzė.*)

Dabar jau tokių jau niekas nebesukuria.

(*Tyla.*)

Man štai kas nutiko. Užsukau į tokį sumautą kino teatrą pasižiūrėti „Keistuolio galo“. Vieną velnioniškai bjaurią vasaros popietę, kai basčiausi be tikslo po miestą. Pamenu, pagalvojau, kad ta vieta man kažkaip pažįstama, ir staiga prisiminiau, kad būtent čia tėvas nupirko man pirmąjį triratį, tiesą sakant, tą vienintelį triratį aš ir teturėjau.

Žodžiu, ten buvo dviračių paruošė ir tas sumautas kino teatras, kur rodė „Keistuolio galą“, o fojė stovėjo dvi kontrolierės, ir viena jų glostė sau krūtis, o kita vis kartojo: „nusivalgiėjusi kalė“, o ta, kuri glostė sau krūtis, murmėjo „mmm“; labai jautulingai pasigardžiuodama ir šypsodamasi savo bičiulei kontrolierei, taigi, aš žengiau tą kankinamai tvankią vasaros popietę į patį tos neegzistuojančios vietos vidurį, žiūrėjau „Keistuolio galą“ ir galvojau, kad Robertas Njutas fantastiškas. Aš ir dabar manau, kad jis buvo fantastiškas. Ir dėl jo aš galėčiau įvykdyti žmogžudystę, netgi dabar. O kine, be manęs buvo dar tik vienas žmogus, vienas vienintelis visoje kino salėje, ir štai ji čia. Ten buvo ji, labai neryški, labai rami, sėdėjo maždaug pačiame salės viduryje. Aš atsisėdau iš krašto, taip ir palikau ten sėdėti. Išėjau, kai filmas pasibaigė ir, nors Džeimsas Meisonas ir žuvo, pastebėjau, kad pirmoji kontrolierė atrodė begaliniai išvargusi; stabtelėjau valandėlę saulėkaitoje, berods, apie kažką galvodamas, ir tuomet išėjo ta mergina, aš, rodos, nužiūrėjau ją ir paklausiau, argi ne fantastiškas buvo Robertas Njutas, o ji kažką atsakė, balažin ką, bet pažiūrėjo į mane, ir aš pagalvojau, viešpatie, na, žinoma, ji pakliuvo man į žabangus, švariai sumedžiota, ir kai mes sėdėjome kavinėje ir gėrėme arbatą, ji nudelbė akis į puodelį, paskui pažiūrėjo į mane ir pasakė, kad, jos nuomone, Robertas Njutas buvo nuostabus. Taigi, mus suvedė Robertas Njutas, ir tik Robertas Njutas gali mus išskirti.

(Pauzė.)

ANA. Makkormikas irgi buvo neprastas.

DILIS. Žinau, Makkormikas irgi buvo neprastas. Bet jis mūsų nesuvedė.

(Pauzė.)

DILIS. Jūs tuomet matėte tą filmą?

ANA. Taip.

DILIS. Kada?

ANA. O, labai seniai.

(Pauzė.)

DILIS *(kreipdamasis į KEIT).* Pameni tą filmą?

KEIT. Žinoma. Puikiai.

DILIS. Tikriausiai nesuklysiu pasakęs, jog susitikę kitą kartą, mudu susiėmėm už rankų. Laikiau vėsus jos delną, kai ji žingsniavo šalia manęs, ir kažką pasakiau, o ji nusišypsojo, paskui pažiūrėjo į mane, juk taip, brūkštelėjo nuo kaktos sau plaukus, ir aš pagalvojau, kad ji fantastiškesnė net už patį Robertą Njutoną.

(Pauzė.)

O paskui, truputėlį vėliau, nuogi mūsų kūnai susitiko, jos gaivus, šiltas, begaliniai malonus, ir aš klausiau save, ką apie tai pagalvotų Robertas Njutonas. Ką jis pagalvotų apie tai, klausiau aš save, liesdamas visą jos kūną iki pat gelmių.

(Kreipdamasis į ANĄ.) Kaip jums atrodo, ką jis būtų apie tai pagalvojęs.

ANA. Aš niekadęs nebuvau pažįstamas su Robertu Njutonu, bet tikrai žinau, jog suprantu, ką jūs turit galvoje. Būna dalykų, kuriuos atsimeni, net jeigu jų niekadęs nėra buvę. Yra dalykų, kuriuos aš atsimenu, nors gal jų niekad nėra buvę, bet kai aš prikeliu juos iš užmaršties, jie įvyksta.

DILIS. Kokie dalykai?

ANA. Šitas vyriškis, verkiantis mūsų kambaryje. Kartą, grįžusi vėlai vakare, radau jį raudantį, ranka užsidengus veidą, jis sėdėjo krėsle, visas susmukęs, o Keit sėdėjo su kavos puodeliu ant lovos, ir nė vienas nepratarė man nė žodžio, nė vienas nepratarė nė žodžio, nė vienas nepakėlė akių. Kas man beliko. Aš nusirengiau, užgesinau šviesą ir atsiguliau į lovą, užuolaidos buvo plonytės, šviesa iš gatvės smelkėsi pro jas vidun, mažoji Keit sėdėjo ant lovos nekrusteldama, vyriškis raudojo, šviesa smelkėsi vidun, blikėjo ant sienos, dvelkė vėjelis, retkarčiais suplazdendavo užuolaidos, girdėjosi tik

raudojimas, ir ūmai nutilo. Vyriškis priėjo prie manęs, labai skubiai, ir pasilenkęs įsmeigė į mane akis, bet man visiškai nebuvo kas veikti su juo, visiškai.

(Pauzė.)

Ne, ne, aš suklydau... vyriškis nepriėjo labai skubiai... visiškai ne... jis ėjo... labai lėtai, – buvo tamsu, – paskui sustojo. Liko stovėti kambario vidury. Žiūrėjo į mus abi, į mūsų lovas. Tada pasigrėžė į mane. Priėjo prie mano lovos. Pasilenkė. Bet man nebuvo kas su juo veikti, visiškai nebuvo kas.

(Pauzė.)

DILIS. Koks jis buvo?

ANA. O po valandėlės išgirdau jį išeinant. Girdėjau, kaip užsiveria paradinės durys, žingsnius gatvėje, tada stojo tylą, paskui žingsniai išnyko tolumoje, ir vėl stojo tylą.

(Pauzė.)

Bet po kurio laiko aš nubudau, žvilgtelėjau į jos lovą ir pamačiau du pavidalus.

DILIS. Jis sugrįžo!

ANA. Jis gulėjo jai ant kelių jos lovoje.

DILIS. Vyriškis tamsoje ant mano žmonos kelių?

(Pauzė.)

ANA. Bet paskui, ankstų rytą, jo jau nebebuvo.

DILIS. Dėkui dievui.

ANA. Tartum jo niekada ir nebuvo.

DILIS. Žinoma, jis buvo. Du sykius ėjo ir vieną atėjo.

(Pauzė.)

Kokia tai buvo jaudinanti istorija.

(Pauzė.)

Kaip jis atrodė, tas vyrukas?

ANA. Aš nežiūrėjau jo veido. Nežinau.

DILIS. Bet ar buvo jis...?

(KEIT atsistoja. Eina prie staliuko, pasiima iš dėžutės cigaretę, įsižiebia ją. Žiūri į ANĄ.)

KEIT. Kalbate apie mane taip, lyg aš būčiau negyva.

ANA. Ne, ne, tu nebuvai negyva, anaiptol, tu buvai tokia gyva, tokia judri, mėgdavai juoktis...

DILIS. Žinoma, mėgdavai juoktis. Aš pats priversdavau tave šypsotis, ar ne? kai vaikštinėdavom gatvėmis, susiėmę už rankų. Šypsodavaisi ligi ausų.

ANA. Taip, ji mokėjo būti tokia... žvitri.

DILIS. Žvitri – ne tas žodis. Kai ji šypsodavosi... kaip tą apsakyti?

ANA. Jos akyse įsižiebdavo liepsnelės.

DILIS. Aš pats nebūčiau tiksliau pasakęs.

(DILIS atsistoja, eina prie cigarečių dėžutės, pakelia ją, šypsosi KEIT. KEIT žiūri į jį, stebi jį išžiebiant cigaretę, paima jam iš rankų dėžutę, eina prie ANOS, pasiūlo jai cigaretę. ANA paima vieną.)

ANA. Tu nebuvai negyva. Niekados. Jokiu būdu.

KEIT. Aš pasakiau, kad jūs kalbat taip, lyg aš esu negyva. Dabar.

ANA. Kaip tu gali taip kalbėti? Kaip tu gali taip kalbėti, kai dabar aš žiūriu į tave, matau, kaip tu droviai prie manęs palinkusi, žiūri į mane...

DILIS. Liaukitės!

(Pauzė.)

(KEIT sėdasi, DILIS pila brendį.)

DILIS. Aš pats tuomet buvau studentas, žongliravęs savo ateitimi, ir svarsčiau, ar man, po šimts velnių, nepabalnojus save kokia mergiūkšte, ką tik išlindusia iš vystyklų, kurios vienintelė dorybė būtų – tylėjimas, mergiūkšte, kuriai visgi stigtų bet kokio pastovumo jausmo, bet kokio ryžto, kuri paklustų tik ją nešantiems permainingiems vėjams, kad ir kokie jie būtų, bet, man rodos, vėjams, kuriuos suprastų tik ji viena, nors, žinoma, jokio supratimo ten nė būti nebuvo, bent jau ta prasme, kaip aš suvokiu šitą žodį; pagaliau, taip aš visa šitai įsivaizdavau. Klasikinis moters pavidalas, tariau aš sau, o gal klasikinė moters poza, tik jau seniai išėjusi iš mados.

(Pauzė.)

Šitaip man išrodė tuometinė situacija. Žodžiu, tai mano kategoriškas pareiškimas apie situaciją, kokią aš ją mačiau tuomet. Prieš dvidešimtį metų.

(Tyla.)

ANA. Kai išgirdau, kad mažoji Keit ištekėjo, širdis man suspurdo iš džiaugsmo.

DILIS. O kaip jūs sužinojot?

ANA. Iš draugės.

(Pauzė.)

Taip, suspurdo iš džiaugsmo. Matot, aš žinojau, kad ji niekad nieko nedaro atsainiai, arba nerūpestingai, neapgalvotai. Vieni meta į upę akmenį, kad patikrintų, ar nebus per šalta šokti į vandenį, kiti – retos išimtys – visuomet prieš šokdami palaukia bangelių.

DILIS. Ką jie daro? *(Kreipdamasis į KEIT.)* Ką ji pasakė?

ANA. Ir aš žinojau, kad mažoji Keit būtinai palauks ne tik, kol pasirodys pirmosios bangelės, bet ir kol jos pasklis po visą paviršių, nes, kaip jums, be abejonės, žinoma, bangelės paviršiuje rodo visų vandens dalelyčių virpėjimą gilumoje, ligi pat dugno, bet netgi pajutusi, jog tai įvyko, netgi nė kiek neabejodama, jog tatau vyksta iš tikrųjų, ji gali dar nešokti. Bet šįkart ji šoko, ir aš supratau, kad ji iš tikrųjų pamilo, ir nudžiugau. Ir padariau išvadą, kad tas pat nutiko ir jums.

DILIS. Jūs turite galvoj bangeles?

ANA. Jeigu jums taip patinka.

DILIS. Negi ir vyrai ribuliuoja?

ANA. Kai kurie.

DILIS. Suprantu.

(Pauzė.)

ANA. O paskui, kai išaiškėjo, kas jūs toks, apsidžiaugiau dar labiau, nes žinojau, kad mažoji Keit visuomet domėjosi menais.

KEIT. Kitados aš domėjausi menais, tik nebepamenu kokiais.

ANA. Nesakyk man, kad pamiršai, kaip mes dienų dienas neišlįsdavom iš Teito galerijos, kaip tyrinėjome Londoną ir visas senąsias jo bažnyčias bei senuosius pastatus, – turiu galvoje tuos, kurie išliko po bombardavimo, – Sityje ir į pietus nuo Temzės, Lembete bei Grinviče? O viešpatie. Iš tikro. O tie sekmadieniniai laikraščiai! Man niekad nepavykdavo atplėšti jos nuo recenzijų puslapių. Ji juos ryte rydavo o paskui būtinai užsimanydavo eiti į tą galeriją ar į tą teatrą, ar į tą kamerinės muzikos koncertą, bet žaviajame Londone, žinoma, tuomet buvo tiek visko, ką reikėjo pamatyti ar išgirsti, jog kartais mes neaprėpdavom arba pristigdavom pinigų, todėl tekdavo kai ko atsisakyti. Pavyzdžiui, pamenu, kaip vieną sekmadienį, pakėlusi nuo laikraščio akis, ji man pasakė: skubiai ruoškis, eime, greičiau, ir mes čiupome rankinukus ir nuvažiavome autobusu į kažkokį visiškai neaiškų, visiškai nepažįstamą rajoną, ir beveik vienos žiūrėjome nuostabų filmą, pavadintą „Keistuolio galas“.

(Pauzė.)

DILIS. Taip, aš šiek tiek važinėju tarnybos reikalais.

ANA. Jums tai patinka?

DILIS. Be galo. Be galo.

ANA. Ar toli važinėjate?

DILIS. Keliauju po visą žemės rutulį tarnybos reikalais.

ANA. O vargšėlė Keit, kai jūs išvykęs? Ką ji tuomet veikia?

(ANA žiūri į KEIT.)

KEIT. O, gyvenu kaip gyvenusi.

ANA. Jis išvyksta ilgam?

KEIT. Taip, kartais. Ar tu ilgam išvažiuoji?

ANA. Jūs taip ilgam paliekate žmoną? Kaip jūs galite?

DILIS. Aš privalau daug keliauti tarnybos reikalais.

ANA (*kreipdamasi į KEIT*). Ko gero man reikia atvažiuoti su tavim pabendrauti, kai jis būna išvykęs.

DILIS. O vyras ar nepasiges jūsų?

ANA. Žinoma, pasiges. Bet jis supras.

DILIS. O dabar supranta?

ANA. Žinoma.

DILIS. Mes paruošėm jam vegetarišką patiekalą.

ANA. Jis ne vegetaras. Tiesą pasakius, jis veikiausiai smaguris. Mes gyvename gana gražioje viloje, ir jau daugelį metų. Ji stovi labai aukštai, ant uolų.

DILIS. Jūs ten gerai maitinatės, a?

ANA. Sakyčiau, neblogai.

DILIS. Taip, aš šiek tiek pažįstu Siciliją. Tik šiek tiek... Taormina. Jūs gyvenate Taorminoje?

ANA. Prie pat jos.

DILIS. Prie pat jos, taip. Labai aukštai. Taip, berods, esu matęs jūsų vilą.

(Pauzė.)

Tarnybos reikalais man teko nuvykti į Siciliją. Mano darbas, suprantate, siejasi su gyvenimu visame žemės rutulyje. Su žmonėmis visame žemės rutulyje. Aš sakau Žemės rutulyje, kadangi žodis pasaulis turi emocinių, politinių, sociologinių ir psichologinių pretenzijų bei rezonansų, kurių aš norėčiau išvengti, arba, tarkim, apeiti juos, arba, jeigu jums patinka, atmesti. Kaip jūsų jachta?

ANA. Kuo puikiausiai.

DILIS. Kapitonas laikosi tiesaus kurso?

ANA. Tokio tiesaus, kokio mes norim, kai išvis norim.

DILIS. Ar sugrįžus Anglija jums nepasirodė drėgna?

ANA. Taip, ir gana viliojančiai.

DILIS. Gana viliojančiai? *(Sau.)* Ką, po galais, ji nori tuo pasakyti?

(Pauzė.)

Na, bet kuriuo metu, kai tik jūsų vyras atsidurs šiuose kraštuose, mano žmonelė tik džiaugsis galėdama užkaisti seną puodą ant senos dujų viryklės ir sutaisyti jam ką nors skanaus, o gal net geidulingo. Jokio vargo.

(Pauzė.)

Tikriausiai biznio reikalai sulaukė jį nuo šitos kelionės. Kuo jis vardu? Džan Karlas ar Per Paulas?

KEIT (*kreipdamasi į ANĄ*). Ar jūsų grindys marmurinės?

ANA. Taip.

KEIT. Ir tu vaikštai jomis basa?

ANA. Taip. Tik terasoje apsiaunu sandalus, kad padams nebūtų per dygu.

KEIT. Tu turi galvoje saulę? Kaitrą?

ANA. Taip.

DILIS. Sicilijoje aš turėjau puikią brigadą. Nuostabų operatorių. Irvingą Šulcą. Nepriylgstamas specialistas. Mes labai tikroviškai nufilmavome juodai vilkinčias moteris. Tas senutes juodais drabužiais. Aš pats pats parašiau filmo scenarijų ir pats jį režisavau. Aš vadinau Orsonas Velsas.

KEIT (*kreipdamasi į ANĄ*). Ar rytais žiūrėdami žemyn į jūrą, jūs geriate terasoje apelsinų sultis, o saulei leidžiantis kitokius gėrimus?

ANA. Kartais geriame.

DILIS. Tiesą pasakius, savo profesijoje aš jau esu užkopęs į pačią viršūnę, tiesą pasakius, man iš tikrųjų teko bendrauti su daugybe ryškių bei jautrių žmonių, dažniausiai su visokiom prostitutėm.

KEIT (*kreipdamasi į ANĄ*). O ar tau patinka siciliečiai?

DILIS. Aš ten buvau. Ten nebėra į ką žiūrėti, nėra ką tyrinėti, nieko nėra. Sicilijoje nebėra ką tyrinėti.

KEIT. Ar tau patinka siciliečiai?

(*ANA įdėmiai į ją žiūri.*)

(Tyla.)

ANA *(tyliai)*. Neikim šįvakar iš namų, niekur neikim šįvakar, pasilikim čia. Aš paruošiu ką valgyti, tu galėsi išsimazgoti galvą, pailsėti, pasiklausysim plokštelių.

KEIT. Nežinau. Galėtume kur išeiti.

ANA. Kodėl tu nori išeiti?

KEIT. Galėtume pereiti per parką.

ANA. Vakare parkas šlykštus, ten pilna visokiausių klaikių žmonių, vyrų, besislepiančių už medžių, moterų su šiurpulingais balsais, jos klykia, kai eini pro šalį, o iš už medžių bei krūmų staigiai iššoks žmonės, ir visur šmėsčioja šešėliai, pilna policininkų, – tas pasivaikščiojimas bus klaikus, matysi, kokia galybė mašinų, kaip jos bilda, ir tuos viešbučius matysi, o tu juk žinai, kaip tau šlykštu žiūrėti pro tas besisukančias duris, matyti visa tai, tuos žmones vestibulių šviesoje, šnekančius, zujančius... visus tuos sietynus...

(Pauzė.)

Jeigu išeisi, nieko kito nebenorėsi, tiktai sugrįžti. Norėsi bėgte bėgti namo... tiesiai į savo kambarį...

(Pauzė.)

KEIT. Ką gi mes tuomet veiksime?

ANA. Pasiliksim namie. Gal tau ką paskaityti? Va štai šitai?

KEIT. Nežinau.

(Pauzė.)

ANA. Išalkai?

KEIT. Ne.

DILIS. Išalkti? Po šitokio troškinio?

(Pauzė.)

KEIT. Ką man apsivilkti rytoj? Negaliu apsispręsti.

ANA. Žalią sijoną.

KEIT. Neturiu jam tinkamos bliuzės.

ANA. Turi. Turi žalzganai melsvą palaidinukę.

KEIT. Ar derės?

ANA. Žinoma, derės. Puikiausiai.

KEIT. Pamėginsiu.

(Pauzė.)

ANA. Gal norėtum, kad ką pakviesčiau į svečius?

KEIT. Ką?

ANA. Čarlį... arba Džeiką?

KEIT. Nemėgstu Džeiko.

ANA. Na, tai Čarlį... arba...

KEIT. Ką?

ANA. Makkeibą.

(Pauzė.)

KEIT. Pagalvosiu vonioje.

ANA. Paruošti tau ją?

KEIT *(stodamasi)*. Ne, šįvakar aš pati.

(KEIT iš lėto eina link miegamojo durų, išeina iš kambario, uždaro duris.)

DILIS stovi ir žiūri į ANĄ.

ANA pasigręžia į jį. Jie žiūri kitas į kitą.

GĘSTA ŠVIESA.

ANTRAS VEIKSMAS

Miegamasis.

Vidury – pailgas langas. Kairėje – durys į vonią. Dešinėje – durys į svetainę.

Dvi kušetės. Krėslas.

Kušetės ir krėslas sustatyti lygiai taip, kaip pirmajame veiksmė, tik atvirkščia tvarka.

Blausus apšvietimas. Išskiriame ant kušetės sėdinčią ANĄ. Nuo stiklo panelio vonios duryse krinta silpnas šviesos ruožas.

Tyla.

Įsižiebia šviesos. Atsiveria kitos durys. Įeina DELIS, nešinas padėklą.

DELIS įeina į kambarį, pastato padėklą ant stalo.

DILIS. Na štai. Gera ir karšta. Gera, stipri ir karšta. Jūs, rodos, mėgstate baltintą ir su cukrum?

ANA. Būkit malonus.

DILIS (*pildamas kavą*). Gera, stipri ir karšta, baltinta ir su cukrum.

(Paduoda jai puodelį.)

Jums patinka šitas kambarys?

ANA. Taip.

DILIS. Mes čia miegame. Štai lovos. Didžiausias jų privalymas, kad galima jas perstatinėti, kiek tik nori. Jos gali stovėti atskirai, va, kaip dabar. Arba galima sustumti jas statmenai, arba viena gali kirsti kitą per vidurį, galima miegoti suglaudus kojūgalius, arba galvūgalius, arba šonus. Visa tai daryti leidžia ratukai.

(Jis atsisėda su kavos puodeliu.)

Taip, prisimenu jus labai gerai iš Veifererio.

ANA. Iš kur?

DILIS. Iš Veifererio tavernos, prie pat Brompton Roudo.

ANA. Kada tas buvo?

DILIS. Prieš daugelį metų.

ANA. Nemanau.

DILIS. O, taip, tai buvote jūs, be jokios abejonės. Aš niekada nepamirštu veidų. Jūs sėdėdavot kampe, gana dažnai, kartais viena, kartais su kitais. Ir štai jūs čia, sėdit mano namuose kaime. Ta pati moteris. Neįtikėtina. Ten lankydavosi vaikinai vardu Liukas. Jūs pažinojote jį.

ANA. Liuką?

DILIS. Stambus vaikinai. Rusvais plaukais. Rusva barzda.

ANA. Tikriausiai apsirinkat.

DILIS. Taip, jų ten buvo galybė: poetų, kaskadininkų, žokėjų, konferansjė, žodžiu, tokio plauko kompanija. Jūs būdavot su šaliku, taip, juodu šaliku, juodu megztinius ir sijonu.

ANA. Aš?

DILIS. Ir juodom kojine. Nesakykit man, kad pamiršot Veifererio taverną. Gal pavadinimą ir pamiršot, bet smuklę turit prisiminti. Jūs buvote to baro numylėtinė.

ANA. Žinot, aš buvau neturtinga. Alkoholiui pinigų neturėjau.

DILIS. Jūs turėjote gerbėjų. Pačiai mokėti nereikėdavo. Kiti jus globojo. Aš pats esu jus keletą sykių vaišinęs.

ANA. Jūs?

DILIS. Žinoma.

ANA. Niekados.

DILIS. Šventa teisybė. Aiškiausiai prisimenu.

(Pauzė.)

ANA. Jūs?

DILIS. Esu vaišinęs jus gėrimais.

(Pauzė.)

Prieš dvidešimtį metų... maždaug.

ANA. Sakot, kad mes jau anksčiau buvom susitikę?

DILIS. Žinoma, mes jau anksčiau buvom susitikę.

(Pauzė.)

Mes jau anksčiau esame kalbėję. Kad ir toje smuklėje. Tame kampe. Liukui tai ne itin patikdavo, bet mes jo nepaisėme. Vėliau visi nuėjom į pobūvį. Kažkieno bute, kažkur Vetburn Grouve. Jūs sėdėjot ant labai žemos sofos, aš sėdėjau priešais jus ir žiūrėjau jums po sijonu. Juodos jūsų kojines buvo itin juodos, nes labai baltos buvo jūsų šlaunys. Dabar, žinoma, viso to nebėra, ar ne, nebeliko šitos apčiuopiamos jų naudos, viskas jau dingę. Bet tuomet jos buvo vertos dėmesio. Tą vakarą jos buvo vertos

dėmesio. Sėdėjau sau gurkšnodamas silpną alų ir spoksojau... spoksojau jums po sijonu. Jūs neprieštaravot, mano žvilgsnis jums atrodė visiškai priimtinas.

ANA. Negi aš jatau jūsų žvilgsnį?

DILIS. Vyko kažkoks karštas ginčas, apie Kiniją ar dar kažką panašaus, o gal apie mirtį, arba apie Kiniją ir mirtį, nebepamenu, ir niekas nematė bučiuoti kviečiančių šlaunų, tik aš, niekas neturėjo tokių bučiuojančių šlaunų, tik jūs. Ir štai jūs čia. Ta pati moteris. Tos pačios šlaunys.

(Pauzė.)

Taip. Paskui įėjo jūsų draugė. Atsisėdo ant sofos šalia jūsų, susiglaudusios, judvi plepėjot ir kikenot, o aš pasislinkau žemiau, kad paspokočiau į jus abi, į judviejų šlaunis, spiegiančias ir šnypščiančias, jūs jautėte mano žvilgsnį, o ji nejautė, bet kaip tik tuo metu mane apspito būrys vyrų ir ėmė klausinėti mano nuomonės apie mirtį ar apie Kiniją, arba balažin apie ką, jie užspeitė mane, palinkę virš mano krėslo, o aš, kokiūdamasis jų dvokiančiu kvėpavimu, išgedusiais dantimis bei gyvaplaukiais jų šnervėse, ir Kinija, ir mirtimi, ir jų sėdynėmis ant mano krėslo atramų, buvau priverstas atsistoti ir nerti pro juos, o jie nuožmiai sekė man iš paskos, tarytum aš būčiau buvęs jų ginčo priežastis, gręžiodamasis atgal pro dūmus, aš puoliau prie stalo, uždengto linoleumu, ar nesurasiu kokio dar nepradėto silpno alaus butelio, gręžiodamasis atgal pro dūmus, mačiau dvi merginas ant sofos, – viena buvote jūs, – kurios sėdėjo suglaudusios galvas ir šnabždėjosi, bet nebeįstengiau nieko įžiūrėti, nebeįstengiau įžiūrėti nei kojinių, nei šlaunų, o paskui jūsų jau nebebuvo. Aš vėl nuklempinau prie sofos. Ji buvo tuščia. Spoksojau į keturis sėdmenū paliktus įdubimus. Du iš jų buvo jūsų.

(Pauzė.)

ANA. Kažin, ar esu kada girdėjusi liūdnesnę istoriją.

DILIS. Iš tikrųjų.

ANA. Man žvėriškai gaila.

DILIS. Nieko nepadarysi.

(Pauzė.)

Daugiau aš jūsų nebemačiau. Jūs dingot iš akiračio. Tikriausiai išvažiavote.

ANA. Ne. Neišvažiavau.

DILIS. Niekada nebemačiau jūsų Veifererio tavernoje. Kur jūs būdavot?

ANA. Na, tikriausiai koncertuose ar baletė.

(Tyla.)

Mažoji Keit ilgai maudosi.

DILIS. Juk žinot, kas su ja pasidaro, kai ji įlenda į vonią.

ANA. Žinau.

DILIS. Ji labai mėgsta maudytis. Išbūna ten baisiai ilgai.

ANA. Taip. Iš tikrųjų.

DILIS. Pasiutusiai ilgai. Mėgaujasi vonioje. Išsimuilina visa visutėlė.

(Pauzė.)

Dievaži, išsimuilina visa visutėlė ir paskui plaunasi muilą purlas po purlas. Labai kruopščiai. Turiu prisipažinti, ji labai kruopšti ir sykiu jautulinga. Kuo stropiausiai apžiūri save ir išnyra iš ten balta, kaip iš pieno plaukusi. Jums taip neatrodo?

ANA. Labai švari.

DILIS. Iš tikrųjų. Jokios dėmelės. Jokio taškelio. Švyti kaip oro balionas.

ANA. Taip, tarytum plaukte plaukia.

DILIS. Ką?

ANA. Ji išplaukia iš vonios. Nelyginant sapnas. Nejaučia, jog kažkas stovi, laiko jos rankšluostį, laukia jos, laukia, kada galės ją apgaubti juo. Visiškai paskendusi savo mintyse.

(Pauzė.)

Kol rankšluostis uždedamas jai ant pečių.

(Pauzė.)

DILIS. Juk ji visiškai nesugeba sausai nusišluostyti, jūs tą žinot? Ji iš tikrųjų puikiai išsitrina šepėčiu, bet argi jai pavyksta taip pat puikiai išsitrinti rankšluosčiu? Iš bendro gyvenimo patirties žinau, kad toli gražu taip nėra. Visuomet gali rasti keletą netikėtų, nepageidautinų įžūliai varvančių lašelių.

ANA. Kodėl gi jūs pats jos nenušluostot?

DILIS. Jūs norite man tai pasiūlyti?

ANA. Jūs padarytumėte tai kaip dera.

DILIS. Apgaubęs ją rankšluosčiu?

ANA. O kaipgi kitaip?

DILIS. Kaipgi kitaip?

ANA. Kaipgi jūs ją nušluostytumėt, neapgaubęs rankšluosčiu?

DILIS. Nežinau.

ANA. Na, nušluostykit ją pats, apgaubęs rankšluosčiu.

(Pauzė.)

DILIS. Kodėl gi jums jos nenušluosčius, apgaubus jos rankšluosčiu?

ANA. Man?

DILIS. Jūs padarytumėt tai kaip dera.

ANA. Ne, ne.

DILIS. Iš tikro? Juk jūs moteris ir žinot, kaip, kokiose vietose ir kaip gausiai laikosi drėgmė ant moters kūno.

ANA. Moteris moteriai nelygu.

DILIS. Ganėtina teisybė.

(Pauzė.)

Man šovė į galbą nuostabi mintis. Kodėl mums nepasinaudojus pudra?

ANA. Ir tai nuostabi mintis?

DILIS. Argi ne?

ANA. Tai visiškai įprastas dalykas, pasipudruoti po vonios.

DILIS. Visiškai įprastas dalykas pasipudruoti po vonios, tačiau visiškai neįprastas, kad tave nupudruotų. Argi ne? Mano gimtinėje, turiu pasakyti, tai visiškai neįprastas dalykas. Mano motiną ištikų priepuolis.

(Pauzė.)

Klausykit. Štai ką jums pasakysiu. Aš padarysiu tai. Atliksiu visą tą procedūrą. Ir rankšluosčiu nušluostysiu, ir nupudruosiu. Galų gale juk aš jos vyras. Tačiau jūs galite viskam vadovauti. Ir duoti man praktiškų patarimų. Taip mes vienu šūviu nušausime du zuikius.

(Pauzė.)

(Sau.) Viešpatie. *(Iš lėto žvelgia į ją.)*

Dabar jums, tikriausiai jau apie keturiasdešimt.

(Pauzė.)

Jeigu dabar nueičiau į Veifererio taverną ir pamatyčiau jus sėdinčią kampe, neatpažinčiau jūsų.

(Atsiveria vonios durys. Į miegamąjį įeina KEIT. Ji vilki chalatu. Ji šypsosi DILIUI ir ANAI.)

KEIT *(pasimėgaudama)*. Aaach.

(Eina prie lango ir žvelgia į vakaro tamsą.

DILIS ir ANA stebi ją.

DILIS pradeda tyliai dainuoti.)

DILIS *(dainuoja)*. Kaip skrybėlaitę tu nešiojai...

ANA *(dainuoja)*. Ir kaip arbatą tu gurkšnojai...

DILIS (*dainuoja*). Vaizdai tie neišnyks many...

ANA (*dainuoja*). Gyvi liks amžinai širdy...

(KEIT pasigręžia nuo lango ir žiūri į juos.)

ANA (*dainuoja*). Kaip tu šypsojaisi švelniai...

DILIS (*dainuoja*). Ir kaip blogai tu dainavai...

ANA (*dainuoja*). Vaizdai tie neišnyks many...

DILIS (*dainuoja*). Gyvi liks amžinai širdy...

(KEIT eina prie jų ir sustoja šypsodamasi.)

ANA ir DILIS vėl dainuoja, greičiau ir atsainiau keisdamiesi replikomis.)

ANA (*dainuoja*). Kaip rankoj peilį tu laikei...

DILIS (*dainuoja*). Kaip šokdama mane glaudei...

ANA (*dainuoja*). Vaizdai tie neišnyks many...

DILIS (*dainuoja*). Gyvi liks amžinai širdy...

(KEIT sėdasi ant kušetės.)

ANA (*kreipdamasi į DILĮ*). Na, argi ji negraži?

DILIS. Argi?

KEIT. Ačiū. Jaučiuosi atsigavusi. Vanduo čia labai minkštas. Daug minkštesnis negu Londone. Londono vanduo man visuomet atrodo labai kietas. Tai viena iš priežasčių,

dėl ko man patinka gyventi kaime. Čia viskas minkščiau. Vanduo, šviesa, kontūrai, garsai. Čia nėra tokių aštrių briaunų. Ir dar – gyveni arčiau jūros. Negali pasakyti, kur ji prasideda, kur baigiasi. Man tas patinka. Nemėgstu aštrių linijų. Man nemalonu kai jų prisireikia. Norėčiau nuvykti į Rytus, ar šiaip kur nors, kur labai karšta, kur gali sau gulėti po tinklu nuo moskitų ir palengva alsuoti. Supranti... Kur nors, kur gali žiūrėti sau pro palapinės angą ir matyti smėlį, visokius tokius dalykus. Vienintelis malonumas dideliame mieste tas, kad lyjant viskas apsiblausia, juk apsiblausia net automobilių šviesos, ar ne, ir akys tau apsiblausia, lietus teška ant blakstienų. Tai vienintelis malonumas dideliame mieste.

ANA. Ne vienintelis. Gali turėti jaukų kambarį, jaukią dujinę krosnelę, šiltą chalata ir gardaus karšto gėrimo, ir visa tai laukia tavęs ateinant.

(Pauzė.)

KEIT. Dabar lyja?

ANA. Ne.

KEIT. Ką gi, nusprendžiau likti šįvakar namuose.

ANA. Kaip gerai. Džiaugiuosi. Dabar, nusimaudžiusi, gali išgerti geros stiprios kavos puodelį.

(ANA atsistoja, eina prie kavos, pila ją į puodelį.)

Galiu atsiūlėti tau juodą suknelę. Užbaigsiu, ir tu ją pasimatuosi.

KEIT. Mmm.

(ANA paduoda jai kavą.)

ANA. Arba galiu tau paskaityti.

DILIS. Ar sausai nusišluostei, Keit?

KEIT. Manau, kad taip.

DILIS. Ar esi tikra? Nusišluostei visą kūną?

KEIT. Tikriausiai. Jaučiuosi visai sausa.

DILIS. Tu visiškai tuo tikra? Nenorėčiau, kad varvintum čia vandenį.

(KEIT šypsosi.)

Matote tą šypseną? Čia ta pati šypsena, kuria ji šypsojosi, kai aš ėjau su ja gatve po „Keistuolio galo“, na, gal truputiuką vėliau. Ką jūs apie ją galvojate?

ANA. Labai graži šypsena.

DILIS. Nusišypsok dar sykį.

KEIT. Aš vis dar šypsausi.

DILIS. Ne. Nebe taip, kaip prieš valandėlę, nebe taip, kaip tuomet.
(kreipdamasis į ANĄ.) Jūs žinote, apie kokią šypseną aš kalbu?

KEIT. Šita kava šalta.

(Pauzė.)

ANA. O, atleisk. Užplikysiu šviežios.

KEIT. Ačiū. Nebenoriu.

(Pauzė.)

Ar Čarlis ateis?

ANA. Galiu jam paskambinti, jeigu nori.

KEIT. O jeigu Makkeibui?

ANA. Tu iš tikro nori su juo pasimatyti?

KEIT. Makkeibas man lyg ir nepatinka.

ANA. Man irgi.

KEIT. Keistas jis. Kalba man labai keistus dalykus,

ANA. Kokius dalykus?

KEIT. Visokiausius juokingus dalykus.

ANA. Man jis niekuomet nepatiko.

KEIT. Užtat Dankenas labai mielas, tiesa?

ANA. O, taip.

KEIT. Man labai patinka jo eilėraščiai.

(Pauzė.)

O žinai, kas man labiausiai patinka?

ANA. Kas?

KEIT. Kristis.

ANA. Jis žavingas.

KEIT. Toks švelnus, tiesa? Ir tas jo humoras. Argi ne žavus jo humoro jausmas? Ir, man rodos, jis... toks jautrus. Kodėl tau nepakvietus jo į svečius.

ANA. Jis negali ateiti. Jis išvykęs.

KEIT. Ak, kaip gaila.

(Tyla.)

DILIS *(kreipdamasis į ANA).* Ar jūs ketinat dar ką aplankyti būdama Anglijoje? Gimines? Pusbrolius ar pusseseres? Brolius?

ANA. Ne. Nieko čia nepažįstu. Tik Keit.

(Pauzė.)

DILIS. Ji atrodo jums pasikeitusi?

ANA. Tik truputėlį, nedaug. *(Kreipdamasi į KEIT.)* Tu vis dar tokia pat drovi, ar ne?

(KEIT žiūri į ją.)

(Kreipdamasi į DILĮ.) Kai mudvi tik susipažinom, ji buvo tokia drovi, visai kaip elniukas, dievaži. Kai žmonės pasilenkdavo prie jos ką pasakyti, ji taip nuo jų atšlydavo, kad, nors ir palikusi stovėti greta, būdavo jiems nebepasiekiamas. Ji atšlydavo nuo jų, ir jie jau nebepajėgdavo su ja kalbėtis ar ją paliesti. Maniau, kad kaltas buvo jos auklėjimas, juk ji pastoriaus duktė, ir, žinoma, ji pernelyg jau daug kuo priminė Brontę.

DILIS. Negi ji pastoriaus duktė?

ANA. T, k, lygindama su Bronte, turėdavau omeny ne Brontės aistras, o tik slaptingumą, tą atkaklų uždarumą.

(Trumpa pauzė.)

Pamenu, kaip ji pirmąsyk nuraudo.

DILIS. Kaip? Kaip tatai atsitiko? Žodžiu, – kodėl tas atsitiko?

ANA. Eidama į pobūvį, aš pasiskolinau jos apatinius baltinius. Paskui tą patį vakarą prisipažinau. Negražiai pasielgiau. Suglumusi, tikriausiai taip reikėtų apibūdinti, ji įsmeigė į mane akis. Bet aš pasakiau jai, kad buvau nubausta už tą nuodėmę, nes kažkoks vyriškis tame pobūvyje visą vakarą žiūrėjo man po sijonu.

(Pauzė.)

DILIS. Tada ji ir nuraudo?

ANA. Iki pat plaukų pašaknų.

DILIS. Žiūrėjo po jūsų sijonu į jos apatinius baltinius. Mmm.

ANA. Tačiau nuo to vakaro ji kartais primygtinai siūlydavo man savo apatinius baltinius – ji jų turėjo daugiau negu aš ir kur kas įvairesnių, – ir kiekvienąsyk, siūlydama nurausdavo, bet vis tiek siūlydavo. Ir jeigu, man grįžus, būdavo kas papasakoti, jeigu būdavo kas įdomaus, aš jai pasakodavau.

DILIS. O tuomet ji rausdavo?

ANA. Nežiūrėdavau. Grįždavau vėlai, rasdavau ją skaitančią prie lempos, ir pradėdavau pasakoti, ji nutraukdavo mane, užgesindavo šviesą, ir aš pasakodavau jai tamsoje. Klausytis tamsoje jai būdavo maloniau... Tačiau visiškai tamsu, žinoma, nebūdavo niekada, nes krisdavo šviesos nuo dujų krosnelės ar pro užuolaidas iš gatvės, bet ji nenutuokė, kad aš, žinodama tą jos silpnybę, pasirinkdavau tokią

kambario vietą, iš kurios galėdavau matyti jos veidą, nors manoji ji nematydavo. Ji tik girdėdavo mano balsą. Taip ji klausydavosi, o aš stebėdavau ją klausantis.

DILIS. Panašu, kad tarp judviejų buvo tobula darna.

ANA. Mes buvom labai geros draugės.

(Pauzė.)

DILIS. Sakėte, kad ji buvo panaši į Brontę slaptinumu, bet ne aistra. Kokia ji būdavo, kai ją apimdavo aistra?

ANA. Man rodos, čia jūsų sritis.

DILIS. Jums atrodo, kad čia mano sritis? Jūs teisi, velniai rautų. Čia mano sritis. Džiaugiuosi, kad galop kažkas parodė nors kruopelę skonio. Žinoma, trauk velniai, čia mano sritis. Aš jos vyras.

(Pauzė.)

Norėčiau paklausti vieną dalyką. Ar tik man vienam visa tai pradeda atrodyti neskoninga?

ANA. Ką gi jūs čia matot neskoningo? Aš atskridau iš Romos aplankyti po dvidešimties metų seniausią savo draugę ir susipažinti su jos vyru. Kas gi jus taip neramina?

DILIS. Mane neramina mintis, kad jūsų vyras urzgia vaikštinėdamas vienas po didžiulę vilą pusalkanis, misdamas kietai virtais kiaušiniai ir nesugebėdamas ištarti nė vieno sumauto žodžio angliškai.

ANA. Kai reikia, aš išverčiu.

DILIS. Taip, bet dabar jūs čia, su mumis. O jis ten vienas, blaškosi po terasą, laukdamas greitaigio katerio, laukdamas, kol greitaigis kateris išmes į krantą gražius žmones. Gražius Viduržemio jūros pakrantės gyventojus. Laukdamas viso to, tos elegancijos, apie kurią mes nieko nenučiuokiamė, lieknaklubės žydrosios pakrantės, apie kurią mes ničnieko nenučiuokiamė, omarų bei omarų padažo ideologijos, kuri mums sudergtas kinų raštas, ilgiausių pasaulyje kojų, fenomenaliai švelnių balsų. Aš girdžiu juos dabar. Noriu pasakyti, padėkim visa šitai ant stalo, aš nenuleidžiu akių nuo daugybės pulsų, daugybės pulsų visame žemės rutulyje, daugybės netekčių bei įžeidimų, kodėl aš turėčiau leisti vėjais tokią brangią erdvę, klausydamasis dviejų...

KEIT (*paskubom*). Jei tau nepatinka, važiuok sau.

(*Pauzė.*)

DILIS. Važiuoti? Kurgi man važiuoti?

KEIT. Į Kiniją. Ar į Siciliją.

DILIS. Neturiu greitaigio katerio. Neturiu balto smokingo.

KEIT. Tuomet į Kiniją.

DILIS. Žinai, ką jie man padarytų Kinijoje, jeigu pamatytų su baltu smokingu. Paprasčiausiai nudobtų. Juk žinai, kokie jie ten.

(*Trumpa pauzė.*)

ANA. Kviečiu jus į Siciliją, bet kada, jus abu, būsit mano svečiai.

(*Tyla.*)

(*KEIT ir DILIS žiūri į ją.*)

ANA (*kreipdamasi į DILL, ramiai*). Norėčiau, kad jūs suprastumėt, jog atvykau čionai ne žludyti, o atšvesti.

(*Pauzė.*)

Atšvesti labai seną ir brangią draugystę, kažką, kas buvo mudviejų nukalta dar seniai prieš jums sužinojus apie mūsų egzistavimą.

(*Pauzė.*)

Aš ją susiradau. Mano dėka ji susipažino su nuostabiais žmonėmis. Vesdavausi ją į kavines, beveik uždaras, kur rinkdavosi menininkai ir rašytojai, o kartais ir aktoriai, ir į tas, kur būdavo šokėjų, ir mes sėdėdavom, užgniaužusios kvapą prie kavos puodelių, įsiklausydamos į gyvenimą aplink mus. Aš troškau jai vien tik laimės. Vien laimės tetrokštu jai ir dabar.

(*Pauzė.*)

DILIS (*kreipdamasis į KEIT*). Žinai, mudu buvom pažįstami anksčiau. Ana ir aš.

(*KEIT žiūri į jį.*)

Taip, mes susipažinom Veifererio tavernoje. Kampe. Ji susižavėjo manimi. Aišku, anuomet aš buvau lieknas per klubus. Dailus vyrukas. Tiesą pasakius, truputėlį padūkęs. Garbanotais plaukais. Labai tankiais. Mes iškėlėme vienas kitam sceną. Ji puolė į isteriją. Buvo alkana, ir aš pavaišinau ją alkoholiu. Ji išplėtė akis, susidrovėjusi, kaip tokiu atveju pridera. Tuomet ji dėjosi tavimi. Puikiai tą darė. Tada ji ir dėvėjo tavo apatinius baltinius. Mielai leisdavo man į juos paspoksoti. Tikras kilnumas. Žavu, kai moteris tokia. Mudu nuėjome į pobūvį. Surengtą filosofų. Kompanija buvo neblogo. Edgvero Roudo šutvė. Malonūs vyrukai. Nesimačiau nė su vienu iš jų jau daug metų. Seni mano bičiuliai. Nuolatos mąstantys. Išsakantys savo mintis. Labai pasigendu tokių žmonių. Visi jau išmirę, bent aš nebesu jų po to sutikęs. Meidos Veilo būrelis. Didysis Erikas ir mažasis Tonis. Jie gyveno kažkur netoli Pedingtono bibliotekos. Pakeliui į pobūvį nusivedžiau ją į kavinę, pavaišinau puodeliu

kavos, barzdomis ir veidais. Ji įsivaizdavo esanti tavimi, kalbėjo mažai, labai mažai. Gal ji ir buvo tu. Galbūt tu gėrei su manim kavą ir mažai kalbėjai, labai mažai.

(Pauzė.)

KEIT. Kaip manai, kas ją prie tavęs patraukė?

DILIS. Nežinau. Kas?

KEIT. Tavo veidas pasirodė jai labai jautrus, lengvai pažeidžiamas.

DILIS. Iš tikrųjų?

KEIT. Taip.

DILIS. Ji norėjo paguosti mano veidą, kaip tiktai moterys moka.

KEIT. Ji buvo pasiruošusi atsiduoti tau visa.

DILIS. Atleisk, nesuprantu?

KEIT. Ji tave pamilo.

DILIS. Mane?

KEIT. Tu buvai toks nepanašus į kitus. Mes pažinojome grubius, bukus vyrus.

DILIS. Vadinasi, ir iš tikro tokių vyrų esama? Bukų vyrų?

KEIT. Visiškai buką.

DILIS. Bet juk aš buvau bukas, tiesa, kai žiūrėjau jai po sijonu?

KEIT. Tai toli gražu ne bukumas.

DILIS. Jeigu tai buvo jos sijonas. Jeigu jis buvo jos.

ANA (*šaltai*). O, tai buvo mano sijonas. Tai buvau aš. Pamenu jūsų žvilgsnį... kuo puikiausiai. Aš gerai jus atsimenu.

KEIT (*kreipdamasi į ANĄ*). Aš pamenu tave. Aš pamenu tave negyva.

(*Pauzė.*)

Pamenu, kaip tu gulėjai negyva. Tu nežinotai, kad aš tave stebiu. Aš pasilenkiau prie tavęs. Tavo veidas buvo purvinas. Tu gulėjai negyva, tavo veidas buvo iškeverzotas purvu, visokiausiais rimtais užrašais, nors dėmių nebuvo, ir tie užrašai driekėsi per jį visą iki pat gerklės. Tavo paklodės buvo nesuterštos. Aš džiaugiausi. Man būtų buvę nejauku, jei tavo lavonas būtų gulėjęs ant netikusios paklodės. Tai būtų buvę begėdiška. Turiu galvoj, kiek tai lietė mane. Kiek tai lietė mano kambarį. Žodžiu, tu gulėjai negyva mano kambaryje. Kai tu nubudai, mano akys buvo įsmeigtos į tave iš viršaus žemyn. Tu manėginai mano triuką, vieną iš tų triukų, kuriuos tu iš manęs skolindavaisi, – mano lėtą šypsenėlę, mano lėtą drovią šypsenėlę, pamėginai, taip, kaip aš, palenkti galvą, primerkti akis, mes puikiai tą mokėjome, bet tau tatai nepavyko, tu tik išsišiepei, purvas išsklido tau aplink burną ir prilipo. Išsišiepusi, tu sustingai. Aš ieškojau ašarų, bet nemačiau jų. Tavo akys buvo be lėliukių. Kaulai buvo išsišovę. Bet viskas buvo giedra. Kančios nebuvo. Visa tai nutiko kažkur kitur... Man neatrodė, kad būtina atlikti paskutines apeigas. Ar kaip nors atšvęsti. Man atrodė, kad laikas ir sezonas buvo visiškai tinkami, ir kad mirdama vieniša ir purvina, tu pasielgei visiškai deramai. Man jau buvo metas eiti į vonią. Maudžiausi gana ilgai, paskui, išėjusi iš vonios, visa švytėdama pavaikščiojau po kambarį, prisitraukiau kėdę, atsisėdau prie tavęs nuoga ir žiūrėjau.

(*Pauzė.*)

Kai atsivedžiau jį į kambarį, tavo kūno, aišku jau nebuvo. Koks palengvėjimas buvo jausti savo kambary kitokį kūną, vyro kūną, besielgiantį visiškai kitaip, darantį visus tuos dalykus, kuriuos jie paprastai daro, manydami, kad juos tinka daryti, pavyzdžiui,

sėdėti, užkėlus koją ant krėslo ranktūrio. Mes galėjome pasirinkti vieną iš dviejų lovų. Tavo lovą arba mano. Atsiguli į ją arba ant jos. Maltis nosimis joje ar ant jos. Jam patiko tavo lova, ir jis manė esąs joje kitoks todėl, kad jis vyras. Bet vieną vakarą aš paprašiau leisti man padaryti vieną dalyką, tokį menkutį dalykėlį, menkutį triuką. Jis gulėjo tavo lovoj. Žiūrėjo į mane pilnas lūkesčių. Jam buvo atlyginta. Jis pagalvojo, kad jo mokymas nenuėjo niekais. Manė, kad aš ketinu tapti seksualiai paslaugi, kad aš tuoj imsiuos seniai žadėtos iniciatyvos. Aš pakapsčiau palangės dėžėje, kur tu buvai pasodinusi gražustes savo našlaites, prisėmiau pilną dubenį žemių ir aplipdžiau jam veidą purvu. Šis priešinosi... įnirtingai. Nenorėjo leisti supurvinti jam veidą, suteršti jį, nenorėjo leisti. Mainais pasiūlė vesti mane ir pakeisti aplinką.

(Trumpa pauzė.)

Ir viena, ir kita buvo beprasmiška.

(Pauzė.)

Kartą jis paklausė mane, netrukus po to, kas prieš jį miegojo toje lovoje. Atsakaiu, kad niekas. Ničniekas.

(Ilga tyla.)

(ANA stojasi, eina prie durų, stabteli, atgręžusi jiems nugarą.)

Tyla.

DILIS pradeda raudoti, labai tyliai.

ANA stovi nejudėdama.

ANA pasigręžia, užgesina šviesas, atsisėda ant savo kušetės, paskui atsigula.

Raudojimas liaujasi.

Tyla.

DILIS atsistoja. Žingteli kelis žingsnius, žiūri į abi kušetes.

Eina prie ANOS kušetės, žiūri į ANĄ. ANA nejuda.

Tyla.

DILIS eina prie durų, sustoja, atgręžęs joms nugarą.

Tyla.

DILIS pasisuka. Eina prie KEIT kušetės. Sėdasi ant jos, gula KEIT ant kelių.

Ilga tyla.

DILIS sėdasi, labai iš lėto.

Stojasi nuo kušetės.

Pamažu eina prie krėslo.

Susmunka į jį.

Tyla.

Ūmai įsiplieskia visi prožektoriai. Akinamai šviesu.

DILIS susmukęs krėsle.

ANA guli ant kušetės.

KEIT sėdi ant kušetės.